

**INFORMACIJE O ZAŠTITI KLIJENATA I
POTENCIJALNIH KLIJENATA**

Sadržaj

I.	O DRUŠTVU	2
II.	RAZVRSTAVANJE KLIJENATA I PROCJENA PRIMJERENOSTI	3
	RAZVRSTAVANJE KLIJENATA.....	3
	Profesionalni ulagatelj.....	3
	Mali ulagatelj.....	4
	PROCJENA PRIMJERENOSTI	4
III.	RIZICI	5
	OPĆI PRIKAZ SVOJSTAVA FINACIJSKIH INSTRUMENATA I RIZIKA POVEZANIH S FINACIJSKIM INSTRUMENTIMA	5
	Rizici ulaganja općenito	5
	RIZICI POVEZANI S ULAGANJEM U POJEDINE VRSTE FINACIJSKIH INSTRUMENATA	8
	Rizici povezani s ulaganjem u obveznice	8
	Rizici povezani s ulaganjem u dionice	9
	Rizici povezani s ulaganjem u instrumente tržišta novca	10
	Rizici povezani s ulaganjem u investicijske fondove	10
	Rizici povezani s ulaganjem u izvedene financijske instrumente.....	11
IV.	SUSTAV ZAŠTITE ULAGATELJA	12
	FOND ZA ZAŠTITU ULAGATELJA I OPERATER.....	12
	Visina tražbine i osigurani slučaj	12
	Nezaštićeni klijenti.....	12
	Postupak obeštećenja u slučaju nastupa osiguranog slučaja.....	13
V.	UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA	14
	IDENTIFICIRANJE SUKOBA INTERESA.....	14
	MJERE ZA SPRJEČAVANJE OSTVARIVANJA POTENCIJALNOG SUKOBA INTERESA	15
	MJERE U SLUČAJU NASTANKA SUKOBA INTERESA.....	17
	POTICAJI (POGODNOSTI)	18
VI.	ZAŠTITA IMOVINE KLIJENATA	19
	POHRANA FINACIJSKIH INSTRUMENATA	19
	SKRBNIK	20
	RIZICI POVEZANI S POHRANOM FINACIJSKIH INSTRUMENATA.....	20
	Rizici zbirne pohrane financijskih instrumenata	21
	POHRANA NOVČANIH SREDSTAVA	21

I. O DRUŠTVU

Raiffeisen Invest, društvo s ograničenom odgovornošću za upravljanje investicijskim fondovima sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 44. (dalje u tekstu Društvo) osnovano je 30. siječnja 2002. godine i upisano u Sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod matičnim brojem upisa MBS: 080418333.

Poslovanje Društva odobreno je Rješenjem Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske (pravni prednik Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga), Klasa: UP/I-450-08/02-02/22; Ur. broj: 567-02/02-02 od 21. veljače 2002. i Rješenjem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Klasa: UP/I-451-04/10-52/4; Ur. broj: 326-113-11-17 od 17. ožujka 2011. godine. Djelatnost Društva je osnivanje i upravljanje UCITS fondovima temeljem Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom, te upravljanje portfeljem i investicijsko savjetovanje temeljem Zakona o tržištu kapitala.

Osnivač i jedini vlasnik Društva je Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb sa sjedištem u Zagrebu, Petrinjska 59. Temeljni kapital Društva u iznosu od 8.000.000,00 kuna u cijelosti je uplaćen u novcu. Organi Društva su Uprava, Nadzorni odbor i Skupština.

Kontakt podaci Društva:

Tvrtka: **Raiffeisen Invest d.o.o.**
OIB: **81769224349**
Adresa: **Heinzelova 44, 1000 Zagreb, Hrvatska**
Telefon: **+385 1 6003 700, +385 1 6003 748**
Faks: **+385 1 6112 767**
E-mail: **portfolio@rbainvest.hr**
Web: **www.rbainvest.hr**

Nadzorno tijelo je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Miramarska 24b, Zagreb (dalje u tekstu: Agencija), telefon: +385 1 6173 200, telefaks: +385 1 4811 406, e-mail: info@hanfa.hr, internet adresa: www.hanfa.hr.

Upućuju se svi klijenti i potencijalni klijenti da se, uz ove Informacije i Opće uvjete usluge upravljanja portfeljem FWR PORTFOLIO, upoznaju i sa slijedećim usvojenim dokumentima Društva koji bi im mogli biti od značaja:

Politika alokacije naloga (<http://www.rbainvest.hr/dokument/o-nama/>)

Politika najboljeg ishoda (<http://www.rbainvest.hr/dokument/o-nama/>)

Politika upravljanja sukobom interesa (<http://www.rbainvest.hr/dokument/o-nama/>)

II. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA I PROCJENA PRIMJERENOSTI

Sukladno Zakonu o tržištu kapitala (dalje: Zakon), prije pružanja investicijske usluge upravljanja portfeljem potrebno je provesti postupak razvrstavanja klijenta i procjenu primjerenosti usluge za klijenta, a s ciljem pružanja primjerene razine zaštite klijentu. Postupak započinje procesom upoznavanja klijenta, što uključuje prikupljanje podataka o klijentu, njegovim ulagačkim ciljevima, financijskoj situaciji, te znanju i iskustvu na području ulaganja.

Postupak razvrstavanja klijenata i procjene primjerenosti propisan je Općim uvjetima usluge upravljanja portfeljem FWR PORTFOLIO.

RAZVRSTAVANJE KLIJENATA

U postupku razvrstavanja klijent se, s obzirom na svoje znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve razvrstava u jednu od zakonom propisanih kategorija:

- o profesionalni ulagatelj
- o mali ulagatelj

Profesionalni ulagatelj

Profesionalnim ulagateljem smatra se klijent koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika, odnosno, prema Zakonu, profesionalnim ulagateljima smatraju se:

- o subjekti koji za djelovanje na financijskom tržištu podliježu obvezi odobrenja i/ili nadzora nadležnog regulatornog tijela;
- o pravne osobe koje, u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, zadovoljavaju najmanje dva (2) od slijedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva iznosi najmanje 150.000.000 kuna,
 - neto prihod u iznosu od najmanje 300.000.000 kuna,
 - kapital u iznosu od najmanje 15.000.000 kuna,
- o nacionalne i regionalne vlade, javna tijela za upravljanje javnim dugom, središnje banke, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i slične međunarodne organizacije;
- o ostali institucionalni ulagatelji čija je glavna aktivnost investiranje u financijske instrumente, a koji ne podliježu obvezi odobrenja ili nadzora za djelovanje na financijskom tržištu od strane nadležnog tijela, uključujući i subjekte osnovane u svrhu sekuritizacije imovine.

Razvrstavanje klijenta kao profesionalnog ulagatelja rezultira ograničenjima razine njegove zaštite i informacija koje mu je Društvo dužno pružiti. Pri pružanju usluge upravljanja portfeljem profesionalnom ulagatelju, Društvo će smatrati da u vezi te usluge klijent ima znanje i iskustvo dostatno za razumijevanje rizika koji su s njom povezani. Obveza je klijenta koji se smatra profesionalnim ulagateljem zatražiti višu razinu zaštite ako smatra da ne može pravilno procijeniti ili upravljati uključenim rizicima. Profesionalnom ulagatelju, na njegov zahtjev, omogućiti će se tretman s višom razinom zaštite, kakav se pruža malim ulagateljima.

Klijent razvrstan kao profesionalni ulagatelj dužan je obavijestiti Društvo o svakoj promjeni koja bi mogla utjecati na njegov status profesionalnog ulagatelja.

Mali ulagatelj

Mali ulagatelj je svaki klijent koji ne udovoljava pretpostavkama za razvrstavanje u kategoriju profesionalnih ulagatelja.

Mali ulagatelj može biti na vlastiti, pisani zahtjev razvrstan kao profesionalni ulagatelj, uz uvjet da udovoljava najmanje dva (2) od tri (3) navedena kriterija:

- o klijent je na za njega mjerodavnom tržištu kapitala izvršio prosječno deset (10) transakcija značajne vrijednosti, unutar svakog tromjesečja, unatrag godine dana,
- o veličina portfelja financijskih instrumenata klijenta prelazi 4.000.000 kuna,
- o klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana na poslovima koji zahtijevaju znanje o planiranim transakcijama ili uslugama,

da je Društvo temeljem podataka prikupljenih od klijenta procijenilo da klijent posjeduje dovoljno stručnog znanja i iskustva za donošenje vlastitih odluka o ulaganjima i razumijevanje uključenog rizika, da ga je pisanim putem upozorilo koju razinu zaštite i prava, koju pruža sustav zaštite ulagatelja, može izgubiti, te da je klijent pismeno potvrdio da je svjestan posljedica gubitka razine zaštite malog ulagatelja.

PROCJENA PRIMJERENOSTI

Procjena primjerenosti investicijske usluge za klijenta provodi se svakako prije zaključivanja ugovornog odnosa s klijentom, a temelji se na informacijama, koje Društvo prikupi od klijenta, o njegovom znanju, iskustvu, financijskoj situaciji, ciljevima ulaganja i odnosu prema riziku.

U slučaju da Društvo od klijenta ne prikupi podatke potrebne za procjenu primjerenosti ili temeljem provedene procjene utvrdi da usluga nije primjerena za klijenta, ne smije klijentu pružiti investicijsku uslugu, to jest zaključiti ugovorni odnos.

III. RIZICI

OPĆI PRIKAZ SVOJSTAVA FINACIJSKIH INSTRUMENTATA I RIZIKA POVEZANIH S FINACIJSKIM INSTRUMENTIMA

Rizici ulaganja općenito

Svako ulaganje, pa tako i ulaganje u financijske instrumente, nosi određeni rizik. Vrijednost imovine portfelja koji se sastoji od financijskih instrumenata, može i rasti i padati. Postoji mogućnost da ulaganjem u financijske instrumente ulagatelj neće očuvati sva uložena sredstva ili da će porast vrijednosti uložених sredstava biti nezadovoljavajući.

⇒ TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je mogućnost smanjenja vrijednosti financijskih instrumenata zbog promjene tržišnih cijena. Tržišne cijene vrijednosnih papira mogu rasti i padati, pri čemu promjene cijena mogu biti brze i nepredvidljive. Pad cijena vrijednosnih papira odraz je općenitih tržišnih uvjeta koji su rezultat ekonomskih i političkih uvjeta u državama u kojima je uložena imovina, kao i stanja svjetske ekonomije. Također, na pad cijena vrijednosnih papira mogu utjecati tržišni uvjeti pojedinih industrija.

Uslijed općeg nepovoljnog zaokreta tržišnih uvjeta, različite klase imovine mogu istovremeno izgubiti na vrijednosti. Općenito, dionice imaju veću promjenjivost cijena od vrijednosnih papira sa fiksnim prinosom kao što su obveznice, trezorski i komercijalni zapisi.

Neovisno od općih tržišnih uvjeta, cijena vrijednosnog papira može pasti zbog različitih specifičnih faktora: promjene ekonomskih pokazatelja izdavatelja, promjene očekivanja investitora, ili promjene u odnosu ponude i potražnje.

Kamatni rizik je rizik smanjenja vrijednosti ulaganja u financijske instrumente uslijed promjene kamatnih stopa. Ako se kamatne stope na tržištu povećaju, cijena vrijednosnog papira s fiksnim prinosom pada, i obrnuto, ako se kamatne stope smanje, cijena vrijednosnog papira s fiksnim prinosom raste.

Valutni rizik je rizik promjene tečaja valute financijskog instrumenta u odnosu na referentnu valutu u kojoj se mjeri prinos na ulaganje. Promjena tečaja može utjecati na pad vrijednosti ulaganja. Tečaj valuta može značajno oscilirati u kratkom vremenskom periodu. Općenito, na tečajeve valuta utječu ponuda i potražnja na tržištu valuta, razine kamatnih stopa, kao i intervencije centralnih banaka i vlada.

Primjer: Sredstva portfelja su uložena u eurski financijski instrument. Na početku razdoblja ulaganja tečaj EUR/HRK iznosi 7,5. Tečaj na kraju razdoblja ulaganja iznosi 7,4. Prinos na ulaganje mjeri se u kunama. Ako je prinos eurskog financijskog instrumenta na kraju razdoblja iznosio 10%, prinos na ulaganje mjeren u kunama manji je od 10% zbog nepovoljnog utjecaja promjene tečaja.

	na početku razdoblja ulaganja	na kraju razdoblja ulaganja		prinos na ulaganje	
vrijednost portfelja u EUR	100	110	→	10,00%	referentna valuta EUR
tečaj EUR/HRK	7,5	7,4			
vrijednost portfelja u HRK	750	814	→	8,53%	referentna valuta HRK

⇒ RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti je mogućnost da se financijski instrument neće moći u bilo kojem trenutku prodati po tržišnoj cijeni. Rizik likvidnosti ovisi o prevladavajućim tržišnim uvjetima, te se s vremenom može značajno promijeniti.

⇒ KREDITNI RIZIK

Rizik druge ugovorne strane je mogućnost da druga strana ugovorenog posla neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Kreditni rizik izdavatelja predstavlja mogućnost da izdavatelj financijskog instrumenta neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze vezane za financijski instrument. Kreditni rizik države je mogućnost da država neće platiti svoje obaveze (duga ili garancija) ili će morati pristupiti njihovom reprogramiranju. Kreditni rizik poduzeća je mogućnost da poduzeće zbog nesolventnosti neće platiti svoje obaveze po izdanim financijskim instrumentima. U slučaju stečaja ili likvidacije poduzeća moguće je da i vlasnički udio (dionice) u poduzeću izgubi vrijednost.

Pokazatelj kreditne pouzdanosti izdavatelja je kreditni rejting dodijeljen od nezavisne rejting agencije (npr. S&P ili Moody's). Najviši rejting oznake AAA dodjeljuje se financijski najstabilnijim izdavateljima, i označava niski kreditni rizik. Kreditni rejting oznake C označava izdavatelja vrlo niske kreditne sposobnosti, odnosno visoki kreditni rizik.

Gubici povezani s kreditnim rizikom mogu nastupiti i prije samog neispunjavanja ugovorne obveze izdavatelja ili druge ugovorne strane. Općenito, kreditni rizik je potencijalni gubitak tržišne vrijednosti koja se može pojaviti uslijed promjene kreditne sposobnosti izdavatelja ili druge ugovorne strane. Stoga je kreditni rizik često usko povezan s tržišnim rizikom. Promjena kreditnog rejtinga izdavatelja ili percepcija sudionika tržišta o mogućem neispunjavanju ugovorne obveze može utjecati na pad tržišne cijene vrijednosnog papira.

Rizik namire je posebna vrsta kreditnog rizika, a predstavlja mogućnost da realizacija odnosno namira ugovorenih transakcija ulaganja u financijske instrumente bude otežana ili potpuno onemogućena.

⇒ OPERATIVNI RIZIK

Operativni rizik predstavlja mogućnost financijskog gubitka uslijed neadekvatnih poslovnih procesa, sustava, ljudskog faktora, ili vanjskih događaja.

Rizik vrednovanja je vrsta operativnog rizika koja se odnosi na mogućnost da Društvo određeni financijski instrument vrednuje po cijeni višoj od cijene koja se može ostvariti prodajom na tržištu. Rizik vrednovanja javlja se u slučajevima kada tržišna cijena nekog financijskog instrumenta nije dostupna, pa Društvo cijenu financijskog instrumenta određuje internom procjenom. Pri procjeni Društvo koristi standardne metode vrednovanja financijskih instrumenata kao što su metoda novčanih tokova ili metoda tržišnih multiplikatora sličnih financijskih instrumenata. Ne postoji garancija da je tako dobivena procjena vrijednosti financijskog instrumenta jednaka procjenama drugih sudionika na tržištu.

⇒ **RIZIK PROMJENE POREZNIH PROPISA**

Rizik promjene poreznih propisa predstavlja mogućnost da se porezni propisi, u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, promijene na način koji bi negativno utjecao na prinos portfelja. Rizik promjene poreznih propisa u potpunosti je izvan utjecaja Društva.

⇒ **RIZIK FINANCIJSKE POLUGE**

Financijska poluga predstavlja financiranje ulaganja (na primjer kupnje vrijednosnih papira) korištenjem sredstava dobivenih pozajmljivanjem. Korištenjem financijske poluge povećava se izloženost rizicima povezanim s ulaganjem. Osim pozajmljivanjem novca ili financijskih instrumenata izloženost portfelja može se povećati i ulaganjem u financijske izvedenice koje imaju ugrađenu financijsku polugu.

Korištenje financijske poluge može višestruko uvećati prinos na ulaganje, odnosno dobit, ali može i umanjiti dobit ili višestruko uvećati gubitak, odnosno dovesti do potpunog gubitka financijskih sredstava.

Primjer 1: Dobit ostvarena korištenjem financijske poluge manja je od dobiti ostvarene bez financijske poluge

BEZ POLUGE	vrijednost na početku	prinos	vrijednost na kraju
ulaganje korištenjem samo vlastitih sredstava	100 HRK	3%	103 HRK

FINANCIJSKA POLUGA	vrijednost na početku	prinos / trošak zaduživanja	vrijednost na kraju
ulaganje korištenjem samo vlastitih sredstava	100 HRK	3%	103 HRK
dodatno ulaganje korištenjem posuđenih sredstava	50 HRK	3%	52 HRK
posuđena sredstva	-50 HRK	5%	-53 HRK
ulaganje korištenjem financijske poluge	100 HRK	2%	102 HRK

Primjer 2: Gubitak ostvaren korištenjem financijske poluge veći je od gubitka ostvarenog bez financijske poluge

BEZ POLUGE	vrijednost na početku	prinos	vrijednost na kraju
ulaganje korištenjem samo vlastitih sredstava	100	-3%	97

FINANCIJSKA POLUGA	vrijednost na početku	prinos / trošak zaduživanja	vrijednost na kraju
ulaganje korištenjem samo vlastitih sredstava	100	-3%	97
dodatno ulaganje korištenjem posuđenih sredstava	50	-3%	49
posuđena sredstva	-50	5%	-53
ulaganje korištenjem financijske poluge	100	-7%	93

⇒ **RIZIK POTPUNOG GUBITKA**

Rizik potpunog gubitka je mogućnost da neko ulaganje u potpunosti izgubi svoju vrijednost.

RIZICI POVEZANI S ULAGANJEM U POJEDINE VRSTE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA

Rizici povezani s ulaganjem u obveznice

Obveznice su dužnički vrijednosni papiri čiji se izdavatelj obvezuje na povrat posuđenih sredstava u određenom roku s određenom kamatom. Obveznice izdaju države, jedinice lokalne uprave, banke i kompanije. Obveznica je u biti vrsta kredita u kojem je izdavatelj obveznice dužnik, a ulagači su kreditori. Ulagatelji izdavatelju posuđuju sredstva, a zauzvrat dobivaju vrijednosni papir – obveznicu.

Obveznica ima vijek trajanja (dospijeće). Ulaganjem u obveznice kupac ostvaruje pravo na isplatu kamate (kupona) te isplatu glavnice po dospelju, u skladu s uvjetima i rokovima sadržanim u uvjetima obveznice (prospektu). Ulagatelj obveznicu može držati do dospelja ili prodati drugim ulagačima na tržištu.

Kod ulaganja u obveznice povrat na ulaganje ostvaruje se kroz kamate, ali i kroz razliku prodajne i kupovne cijene obveznice.

Osim klasičnih obveznica kojima je unaprijed utvrđena fiksna kamata na glavicu duga, te postoji obveza isplate cjelokupne glavnice o dospelju, postoje i druge vrste obveznica kao što su to obveznice s varijabilnom kamatom, obveznice bez kupona, konvertibilne obveznice, obveznice bez dospelja, obveznice s ugrađenim varantom i sl.

Cijena obveznice. Cijena obveznice odgovara vrijednosti glavnice. Novoizdane obveznice obično se trguju po cijeni blizu 100, odnosno 100% glavnice. Tijekom razdoblja trajanja obveznice, tržišna cijena obveznice mijenja se ovisno o kamatnim stopama, kreditnoj sposobnosti izdavatelja, općim ekonomskim uvjetima te ponudi i potražnji na tržištu.

Prinos do dospelja. Iako se obveznicama trguje po određenoj cijeni, za ulagače je važnije promatrati prinos do dospelja po kojem kupuju ili prodaju obveznicu. Prinos do dospelja daje informaciju o ukupnom povratu na ulaganje u obveznicu te omogućuje usporedbu vrijednosti obveznica različitih dospelja i kupona. Prinos do dospelja odražava povrat na ulaganje kroz kamate i povrat na ulaganje kroz razliku u cijeni između tržišne cijene i cijene po dospelju.

Kamatni rizik. Kamatni rizik odnosi se na mogućnost promijene cijene obveznice uslijed promijene tržišnih kamatnih stopa. Kada se kamatne stope na tržištu povećaju, cijena postojećih obveznica pada. Obrnuto, kada kamatne stope na tržištu padaju, cijena postojećih obveznica raste.

Mjera osjetljivosti kamatnog rizika obveznica naziva se modificirana duracija.

- Obveznički portfelj modificirane duracije 4 smanjiti će se približno 4% ukoliko kamatne stope porastu za 1%
- Obveznički portfelj modificirane duracije 2 smanjiti će se približno 2% ukoliko kamatne stope porastu za 1%

Kreditni rizik izdavatelja. Postoji mogućnost da izdavatelj obveznice neće biti u mogućnosti podmiriti svoje dospjele obveze. Povećani kreditni rizik izdavatelja utječe na sljedeća zaduživanja izdavatelja jer će ulagatelji zbog povećanog rizika tražiti više prinose na posuđena sredstva. Direktna posljedica povećanog kreditnog rizika izdavatelja je pad cijena ili smanjenje likvidnosti već postojećih obveznica. Općenito, rizik nemogućnosti naplate po

dospijeću obveznice veći je za korporativne izdavatelje nego za države (radi rizika nesolventnosti odnosno mogućnosti stečaja izdavatelja). Stoga je očekivani prinos korporativnih obveznica veći od prinosa državnih obveznica. Iako se državne obveznice često smatraju vrlo sigurnim ulaganjem, i njihova se kreditna sposobnost može značajno smanjiti.

	Prinos obveznica	Kreditni rizik izdavatelja
Državni izdavatelj kreditnog rejtinga AAA	2%	nizak
Korporativni izdavatelj kreditnog rejtinga B	10%	visok

Rizik likvidnosti. Likvidnost obveznica ovisi o ukupnom iznosu izdanih obveznica, strukturi i broju ulagatelja, preostalom vremenu do dospelja, kreditnom riziku izdavatelja, kao i o općim tržišnim uvjetima. Karakteristika manje likvidnih vrijednosnih papira je veći raspon na tržištu istaknute kupovne i prodajne cijene. Postoji mogućnost da se likvidnost obveznice toliko smanji da na tržištu uopće nema istaknutih kupovnih cijena što znači nemogućnost prodaje obveznice.

Rizici povezani s ulaganjem u dionice

Dionice su vlasnički vrijednosni papiri kojima kupac ostvaruje vlasništvo u nekom dioničkom društvu. Vlasnik dionice (dioničar) suvlasnik je dioničkog društva i time, ravnopravno s ostalim dioničarima i proporcionalno svom vlasničkom udjelu, ima pravo glasa na skupštini dioničkog društva i pravo na sudjelovanje u dobiti (dividendu). Odluku o isplati dobiti donosi skupština dioničkog društva.

Dionica ne daje garanciju povrata uloženog, niti postoji obveza otkupa dionica od strane dioničkog društva izdavatelja ili bilo koje treće osobe. Dionica nema vijek trajanja. U slučaju stečaja i likvidacije dioničkog društva dioničari imaju pravo na podjelu preostale imovine, ali tek nakon namire ostalih vjerovnika.

Osim redovnih dionica, neka dionička društva izdaju i povlaštene dionice koje najčešće ne daju pravo glasa na skupštini, ali, u pravilu, daju prvenstvo kod isplate dividende uz povlaštenu visinu dividende.

Kod ulaganja u dionice prinosi se ostvaruju kroz kapitalnu dobit (razliku prodajne i kupovne cijene dionice) i isplaćenih dividendi za razdoblje držanja. Odnos između isplaćene dividende i tržišne cijene dionice naziva se dividendnim prinosom.

Tržišni rizik. Cijena dionice može rasti i padati, a promjene cijene dionica ovise o poslovnim rezultatima izdavatelja kao i o općim tržišnim uvjetima. Pad cijene dionice može biti velik i nepredvidljiv. Općenito su oscilacije cijena dionica veće od oscilacija cijena obveznica. Dnevne promjene mogu iznositi i po nekoliko postotaka, a nije neobično ni da tjedna postotna promjena bude dvoznamenkasta.

Kreditni rizik. U slučaju nesolventnosti ili stečaja dioničkog društva ulaganje u dionice može u cijelosti izgubiti vrijednost.

Rizik likvidnosti. Likvidnost dionica ovisi o tržišnim uvjetima. Postoji mogućnost da se likvidnost dionice značajno smanji.

Rizici povezani s ulaganjem u instrumente tržišta novca

Instrumenti tržišta novca su financijski instrumenti koji imaju dospijeće ili preostalo dospijeće 397 dana ili manje i čiji prinosi su podložni utjecaju promjena uvjeta na tržištu novca. Vrijednosni papiri na tržištu novca su trezorski i komercijalni zapisi, te obveznice s preostalim dospijećem do 397 dana. Ostali instrumenti na tržištu novca su depoziti, certifikati o depozitu i repo ugovori.

Trezorski zapisi su dužnički vrijednosni papiri koje izdaju ministarstva financija s rokovima dospjeća najčešće do godine dana, a služe prvenstveno za održavanje likvidnosti. U Republici Hrvatskoj izdaje ih Ministarstvo Financija s rokovima dospjeća od 91, 182 i 364 dana sa denominacijom od 100.000 kuna. Upis trezorskih zapisa vrši se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo Financija Republike Hrvatske. U primarnoj aukciji prodaju se uz diskont dok se kasnije s njima trguje na sekundarnom tržištu. Smatraju se "nerizičnim" instrumentom, a sigurnost i umjereni prihod glavne su mu karakteristike. Prodaju se uz diskont (popust) tako da im je cijena pri prodaji niža od nominalne, a o dospijeću isplaćuje se nominalna vrijednost upisana u zapisu.

Komercijalni zapisi su kratkoročni dužnički vrijednosni papiri koje izdaju pravne osobe u svrhu prikupljanja likvidnih sredstava. Njihovim izdavanjem izdavatelj ima obvezu investitoru isplatiti nominalni iznos komercijalnih zapisa o dospijeću. Prinos na komercijalni zapis ovisi o bonitetu izdavatelja.

Depoziti su novčana sredstva različitih vlasnika koji se polažu kod banaka ili drugih depozitnih institucija pod točno dogovorenim uvjetima. Banka o dospijeću ima obvezu vratiti položeni depozit uvećan za ugovorenu kamatu i uz određene uvjete.

Certifikati o depozitu su utrživi dužnički instrumenti koje izdaju banke uz obvezu isplate glavnice uvećane za ugovorenu kamatu o unaprijed definiranom dospijeću.

Repo ugovor ili sporazum o reotkupu je instrument kod kojeg imatelj vrijednosnice istu prodaje uz istovremenu obvezu da će je ponovo otkupiti točno određenog dana po cijeni koja zajmodavcu nosi ugovoreni prinos. Ovisno o tome da li se radi o imatelju vrijednosnice ili zajmodavatelju razlikujemo pasivni i aktivni repo ugovor.

Tržišni rizik. Kao i kod obveznica, na cijenu vrijednosnih papira na tržištu novca utječu promjene kamatne stope. Općenito cijene vrijednosnih papira na tržištu novca padaju kada kamatne stope rastu, i obrnuto, cijene rastu kada kamatne stope padaju. Vrijednosni papiri na tržištu novca, zbog kraćeg dospjeća, manje su osjetljivi na promjene kamatnih stopa nego obveznice.

Rizik likvidnosti. Postoji mogućnost da neke instrumente tržišta novca drugi sudionici tržišta nisu spremni kupiti. Stoga postoji mogućnost da se instrument tržišta novca neće moći prodati prije dospjeća.

Rizici povezani s ulaganjem u investicijske fondove

Investicijski fond prikuplja sredstva od pojedinačnih ulagatelja te prikupljena sredstva ulaže u različite klase imovine u skladu s unaprijed određenom strategijom ulaganja.

Investicijske fondove osnivaju i njima upravljaju društva za upravljanje na temelju odobrenja nadležnog tijela.

Kupnjom udjela u fondu ulagatelji sudjeluju u dobiti fonda razmjerno svom udjelu u ukupnoj imovini fonda.

Investicijski fond je portfelj različitih financijskih instrumenta, pa rizik fonda ovisi o rizicima povezanim sa vrstama pojedinih financijskih instrumenta u koje fond ulaže.

Rizik likvidnosti. Iako se investicijski fondovi smatraju visoko likvidnim jer omogućavaju otkup udjela iz fonda u svakom trenutku, postoji mogućnost da društvo za upravljanje na određeno vrijeme otkup obustavi udjela u fondu.

Tržišni rizik. Tržišni rizik fonda ovisi o vrstama financijskih instrumenta u fondu i o strategiji ulaganja fonda.

Rizici povezani s ulaganjem u izvedene financijske instrumente

Financijske izvedenice su instrumenti kojima vrijednost ovisi o cijeni temeljne imovine. Temeljna imovina mogu biti vrijednosni papiri, financijski indeksi, kamatne stope, devizni tečajevi, robe ili druge izvedenice. Ovisno o specifičnim karakteristikama izvedenica, rizici povezani sa financijskim izvedenicama mogu biti različiti, a ponekad i značajno veći od rizika povezanih sa ulaganjem u temeljnu imovinu.

Financijske izvedenice mogu se koristiti kao sredstvo zaštite od rizika temeljne imovine ili kao zamjena za ulaganje u temeljnu imovinu sa ciljem povećanja prinosa.

Financijske izvedenice kao sredstvo zaštite od valutnog rizika. Za zaštitu od valutnog rizika koriste se financijske izvedenice kojima je temeljna imovina devizni tečaj, odnosno valuta. Valutni unaprijedni ugovor (*forward* ugovor) je instrument kojim se kupac ili prodavatelj obvezuje kupiti ili prodati određeni iznos jedne valute po određenom tečaju na određeni datum u budućnosti. Valutna zamjena (*valutni swap*) sastoji se od kupnje ili prodaje jedne valute te obveza prodaje ili kupnje druge valute u budućnosti. Tečaj koji se koristi za zamjenu valuta na određeni datum u budućnosti dobiva se tako da se razlika u kamatnim stopama između dvije valute koje su predmet ugovora, pridodaje trenutačnom tržišnom tečaju. *Forwardima* i *swapovima* se ne trguje na burzi u standardiziranom obliku, nego se sklapaju izravno između tržišnih sudionika.

Korištenjem financijskih izvedenica u svrhu zaštite od valutnog rizika smanjuje se mogući negativan utjecaj promjene tečaja (valutni rizik) na ukupan prinos portfelja. Istovremeno, smanjuje se i mogućnost povoljnog utjecaja promjene tečaja na prinos portfelja.

Rizik druge ugovorne strane. Financijske izvedenicama kojima se ne trguje na burzi, već izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) općenito su izložene većem riziku suprotne strane od financijskih izvedenica na uređenom tržištu. Budući da druga ugovorna strana nije burza, postoji rizik da suprotna strana ugovora neće biti u mogućnosti ispuniti svoje dospjele obveze.

IV. SUSTAV ZAŠTITE ULAGATELJA

FOND ZA ZAŠTITU ULAGATELJA I OPERATER

Sustav zaštite ulagatelja regulira Zakon o tržištu kapitala, a u smislu Zakona provodi i nadzire Agencija. Opis Sustava zaštite ulagatelja u nastavku predstavlja sažetak cjelokupne informacije koja je sadržana u relevantnim odredbama Zakona o tržištu kapitala (www.hanfa.hr), te Pravilima i Uputama Operatera Fonda za zaštitu ulagatelja (www.skdd.hr).

Fondom za zaštitu ulagatelja (dalje: Fond) upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (dalje: Operater, SKDD). Svrha Fonda za zaštitu ulagatelja je zaštita tražbina ulagatelja koje investicijsko društvo, član Fonda, nije u mogućnosti isplatiti i/ili vratiti klijentu u slučaju nastupanja osiguranog slučaja.

Temeljem pružanja usluge upravljanja portfeljem Društvo je član Fonda za zaštitu ulagatelja, te su tražbine klijenata prema Društvu osigurane kroz Fond kako je navedeno u nastavku.

Visina tražbine i osigurani slučaj

Članstvom Društva u Fondu zaštićene su tražbine klijenata Društva do najviše 150.000,00 HRK po klijentu u slučaju:

- o otvaranja stečajnog postupka nad Društvom,
- o ako Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga utvrdi da je kod Društva nastupila nemogućnost ispunjavanja obveza prema klijentima na način da ne može izvršiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente koji čine portfelj pod upravljanjem, a nije izgledno da će se te okolnosti u dogledno vrijeme bitno promijeniti.

Sukladno zakonskim odredbama, osigurane su sljedeće tražbine klijenata:

- o novčane tražbine u kunama i u valutama država članica EU koje Društvo duguje klijentu ili koje pripadaju klijentu, a koje Društvo drži za predmetnog klijenta
- o financijski instrumenti koji pripadaju klijentu Društva, a koje Društvo drži, administrira ili s njima upravlja za račun klijenta.

Iz tražbina obuhvaćenih navedenim odredbama isključuju se tražbine koje predstavljaju tražbine klijenata Društva proizašle iz transakcije za koju je pravomoćnom sudskom presudom utvrđeno da je povezana s pranjem novca.

Nezaštićeni klijenti

Klijent Društva, čije su tražbine, je svaka fizička i pravna osoba čiju imovinu Društvo drži, administrira i njome upravlja za račun klijenta, ali isključujući:

1. kreditne institucije,
2. investicijska društva,
3. financijske institucije,
4. društva za osiguranje,
5. subjekte za zajednička ulaganja,
6. društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinske fondove,
7. društva koja čine grupu s članom koji je u nemogućnosti ispuniti svoje obveze,

8. pravne ili fizičke osoba koje sudjeluju s više od 5% udjela s pravom glasa u temeljnom kapitalu u članu,
9. društvo koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana,
10. članove uprave i nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora člana, ako su te osobe na navedenim položajima ili zaposlene u članu na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad članom, ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja, ili su na tim položajima bile zaposlene tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
11. vezane zastupnike investicijskog društva koje nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze, a koji u tom svojstvu djeluju na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad investicijskim društvom, ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja, ili su u tom svojstvu djelovali tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
12. osobe odgovorne za reviziju financijskih izvješća člana te osobe odgovorne za pripremu i pohranu njegove računovodstvene dokumentacije i izradu financijskih izvještaja,
13. članovi uprave, nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora, te osobe koje u vlasništvu imaju 5 ili više posto udjela u društvu koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana te osobe koje su odgovorne za reviziju financijskih izvještaja tog društva,
14. bračni ili izvanbračni drugovi te srodnici do drugog stupnja u ravnoj liniji i drugog stupnja u pobočnoj liniji osoba iz točaka 10. do 13.

Postupak obeštećenja u slučaju nastupa osiguranog slučaja

- ⇒ Nakon što Agencija donese Rješenje o nastanku osiguranog slučaja, Operater pokreće postupak obeštećenja klijenata Društva, te o tome obavještava javnost objavom u dvama dnevnim novinama koje se prodaju na cijelom ili pretežitom području Republike Hrvatske, te na internetskim stranicama Operatera.
- ⇒ Operater će o nastanku osiguranog slučaja poslati obavijest svim klijentima Društva koji su mu poznati kao i poziv klijentima da podnesu Zahtjev za obeštećenjem te obrazac tog Zahtjeva.
- ⇒ U zahtjevu za obeštećenje klijent pruža Operateru najvažnije podatke i informacije potrebne za utvrđivanje prava na isplatu zaštićenih tražbina. Ispunjeni Zahtjev klijent šalje Operateru isključivo poštom. Rok za podnošenje Zahtjeva je pet (5) mjeseci od dana objave Rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u Narodnim novinama.
- ⇒ U roku od trideset (30) dana od dana objave Rješenja Agencije, Operater utvrđuje prava na iznose zaštićenih tražbina klijenata Društva.
- ⇒ Utvrđeni iznosi zaštićenih tražbina isplaćuju se na račun iz Zahtjeva za obeštećenje i to bez odgađanja, a najkasnije u roku od devedeset (90) dana od dana utvrđenja prava na isplatu zaštićene tražbine, odnosno dana utvrđenja iznosa iste.

V. UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA

Djelatnost Društva je osnivanje i upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (UCITS) regulirano Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom i podzakonskim propisima i upravljanje portfeljem i investicijsko savjetovanje regulirano Zakonom o tržištu kapitala i podzakonskim propisima. Obavljanje navedenih djelatnosti može generirati sukob interesa. Dodatno, sukobi interesa mogući su i zbog članstva Društva u Raiffeisen Grupi.

Sukob interesa podrazumijeva nedozvoljeni sukob interesa, koji postoji u svakoj situaciji u kojoj Društvo ili relevantne osobe nisu objektivne ili neutralne u odnosu na posao kojeg obavljaju, odnosno kada u okviru pružanja investicijskih usluga i obavljanja investicijskih aktivnosti imaju profesionalne ili osobne interese koji se natječu s interesima klijenata, što može utjecati na nepristranost i štetiti interesima klijenata.

Sukob interesa može se dogoditi između fonda/klijenta Društva i:

- ⇒ samog Društva,
- ⇒ osoba koje rade za Društvo (kao na primjer Uprava, zaposlenici, vanjski ugovorni suradnici i sl.),
- ⇒ društava u Raiffeisen Grupi,
- ⇒ drugih fondova/klijenta Društva.

Sukladno zakonskim odredbama i internim pravilima Društvo je dužno poduzimati razumne mjere za upravljanje sukobima interesa, koji se mogu pojaviti kao rezultat obavljanja djelatnosti, te organizirati poslovanje na način da svodi rizik sukoba interesa na najmanju moguću mjeru, kako ne bi u pitanje došli interesi fondova/portfelja pod upravljanjem, odnosno klijenata.

S ciljem uspostave učinkovitog sustava za upravljanje sukobom interesa, Društvo je propisalo i usvojilo Politiku upravljanja sukobom interesa (dalje: Politika). Politika je obvezujuća za sve zaposlenike Društva, a za nadzor nad njenom primjenom odgovorna je samostalna funkcija sukladnosti.

Politika upravljanja sukobom interesa redovito se revidira, te se objavljuje u cjelosti na internet stranicama Društva <http://www.rbainvest.hr/dokument/o-nama/> u dijelu *Ostala dokumentacija i objave*.

Pri upravljanju sukobima interesa Društvo primjenjuje sljedeće postupke vezane uz potencijalne i stvarne sukobe interesa:

- o identificiranje, evidentiranje i praćenje potencijalnih sukoba interesa,
- o sprječavanje ostvarivanja potencijalnog sukoba interesa, odnosno
- o otklanjanje stvarnog sukoba interesa ili otkrivanje klijentu u slučaju da sukob interesa nije moguće izbjeći.

IDENTIFICIRANJE SUKOBIA INTERESA

Prije ulaska Društva u novi poslovni odnos ili započinjanja poslovanja na novom poslovnom području, a što uključuje i postupak zaključivanja transakcija financijskim instrumentima, postupak zaključivanja transakcija između fondova pod upravljanjem Društva, odnosno između fondova i portfelja pod upravljanjem Društva, relevantni zaposlenici dužni su novi

poslovni odnos odnosno nova poslovna područja razmotriti i utvrditi postoji li mogućnost nastanka sukoba interesa, uzimajući pri tome u obzir sve strane koje mogu biti uključene u sukob interesa. U slučaju da se utvrdi da je moguć nastanak sukoba interesa, propisana je obveza izvještavanja odgovornih osoba, a kako bi se utvrdile mjere za sprečavanje i osiguralo praćenje potencijalnih sukoba interesa. Društvo vodi evidenciju i prati potencijalne sukobe interesa.

U postupku identifikacije sljedeće će se okolnosti uvijek smatrati potencijalnim izvorom sukoba interesa:

- o Društvo i/ili relevantna osoba mogli bi ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak na štetu fonda/klijenta,
- o Društvo i/ili relevantna osoba ima interes ili korist od ishoda usluge pružene klijentu ili transakcije izvršene za račun fonda/klijenta koji se razlikuje od interesa fonda/klijenta,
- o Društvo i/ili relevantna osoba ima financijski ili neki drugi motiv za pogodovanje interesima fonda/klijenta ili grupe fondova/klijenata na štetu interesa drugog fonda/klijenta,
- o Društvo i/ili relevantna osoba obavlja isti posao kao i klijent,
- o Društvo i/ili relevantna osoba prima ili će primiti od osobe koja nije klijent dodatni poticaj u vezi usluge pružene klijentu, u vidu novca, roba ili usluga, a što nije uobičajena provizija ili naknada za tu uslugu.

MJERE ZA SPRJEČAVANJE OSTVARIVANJA POTENCIJALNOG SUKOB INTERESA

Kako bi se spriječilo da identificirani potencijalni sukobi interesa prerastu u stvarne sukobe interesa, Društvo primjenjuje različite mjere sprječavanja.

Ustroj samostalnih organizacijskih jedinica i razgraničenje odgovornosti

Ustrojem samostalnih organizacijskih jedinica Društvo nastoji strogo odvojiti pojedina poslovna područja i time spriječiti pojedince da vrše pretjerani utjecaj na načine na koje ostali pojedinci obavljaju aktivnosti, odnosno zaposlenike i odgovorne pojedince da istodobno ili u izravnom nizu pružaju usluge ili obavljaju aktivnosti u poslovanju na način koji bi najvjerojatnije doveo do sukoba interesa. Razdvajanjem pojedinih poslovnih područja (tzv. "Kineski zidovi") osigurava se poseban način rukovanja važnim (povjerljivim, povlaštenim) informacijama i umanjuje mogućnost da te informacije budu iskorištene na neodgovarajući način, odnosno omogućava da se poslovne aktivnosti pojedinih organizacijskih jedinica odvijaju neovisno od interesa drugih organizacijskih jedinica, što sukob interesa između Društva i fondova/klijenata svodi na najmanju moguću mjeru.

Postupci i okolnosti za koje je potrebno ishoditi odobrenje

Sljedeći postupci i okolnosti podliježu prethodnom odobrenju odgovornih osoba:

- o osobne transakcije zaposlenika financijskim instrumentima, uključujući udjele u otvorenim investicijskim fondovima pod upravljanjem Društva,
- o ako se zaposlenik osobno, izravno ili neizravno, uključi u neku transakciju u koju su uključeni fondovi/portfelji kojima upravlja Društvo, ili Društvo, ili Raiffeisen Grupa,
- o pregovori ili zaključenje ugovora u ime Društva sa subjektom s kojim je zaposlenik, njegov rođak, prijatelj ili neka treća strana s kojom je zaposlenik blizak, u odnosu od kojega netko od njih ili svi oni mogu imati koristi,

- o prihvaćanje zaposlenja, angažmana u svojstvu konzultanta, direktora ili partnera, udjela u zajedničkom poslovnom pothvatu i slično, izvan Društva,
- o prihvaćanje ili nastavak zaposlenja u Društvu ili unutar Raiffeisen Grupe u Hrvatskoj, ukoliko su osobe koje prihvaćaju ili nastavljaju zaposlenje u bliskom međusobnom odnosu te ukoliko bi prihvaćanjem ili nastavkom zaposlenja mogle doći u sukob s dužnostima koje imaju prema Društvu ili Raiffeisen Grupi; to se osobito odnosi na djelatnosti koje podliježu principu dvostruke kontrole, a koje ne smiju obavljati zaposlenici koji su u bliskom međusobnom odnosu.

Osobne transakcije

Društvo je propisalo interna pravila za provođenje osobnih transakcija zaposlenika, obvezujuća za sve zaposlenike, kojima se nastoji otkloniti i najmanja mogućnost potencijalnog sukoba interesa između fondova/klijenata i zaposlenika Društva. Osobne transakcije su sve transakcije financijskim instrumentima koje zaposlenici Društva vrše izvan okvira svojih službenih dužnosti za vlastiti račun, za račun trećih osoba, u interesu trećih osoba ili koje treće osobe vrše za račun zaposlenika ili u njihovom interesu.

Osobne transakcije ne smiju se provoditi na način koji bi ugrozio interese ili štetio interesima fondova/klijenata i Društva. Ovo uključuje, ali se ne ograničava na, zloupotrebu povjerljivih informacija, bez obzira na to može li ta informacija imati značajnog utjecaja na cijenu ili ne, te povredu načela prema kojem se interes fonda/klijenta uvijek mora tretirati kao viši prioritet od interesa Društva ili njegovih zaposlenika. Zabranjeno je preporučivati takve osobne transakcije drugoj osobi i prosljeđivati podatke ili mišljenja, što dotičnu osobu može navesti na odluku da sudjeluje u takvoj transakciji ili da ju preporuči drugome.

Zaposlenici ne smiju za sebe, kao ni za treće osobe zahtijevati, niti prihvatiti pogodnosti ili poticaje koji bi mogli ugroziti njihovu nezavisnost.

Zaposlenici se ne bi smjeli upuštati u osobna trgovanja koja nisu razmjerna njihovim primanjima i imovini. Nije dopušteno osobne transakcije provoditi izvan tržišta.

Zaposlenici se ne smiju upuštati u transakcije kupnje i prodaje financijskog instrumenta unutar istog dana trgovanja (*day-trading*) odnosno trgovanje kojim se brzim slijedom učestalih transakcija i njihova prebijanja teži postizanju dobiti od razlika u cijeni u vrlo kratkom roku (špekulativno trgovanje). Društvo je propisalo obvezno razdoblje držanja financijskih instrumenata koji su predmetom osobnih transakcija.

Osobne transakcije podliježu obvezi prethodne suglasnosti osoba zaduženih za sukladnost.

Darovi i pogodnosti za zaposlenike

Zaposlenicima u svim poslovnim područjima zabranjeno je primanje darova i ostalih poticaja, osim pod uvjetima propisanim internim aktima.

Nagrađivanje djelatnika

Naknada pojedincima ne smije imati nikakvu izravnu vezu s naknadama isplaćenima ostalim pojedincima ili zaradama drugih pojedinaca, ako postoji potencijalni sukob interesa između aktivnosti uključenih pojedinaca (na primjer, upravljanje rizicima i upravljanje imovinom). Društvo je uspostavilo sustav upravljanja radnom uspješnošću, te propisalo interne politike i procedure nagrađivanja zaposlenika s jasno definiranim parametrima. Primanja zaposlenika nisu i ne smiju biti temeljena samo na pokazateljima ostvarenog prinosa, već su odraz

cjelokupne radne uspješnosti koja obuhvaća specifične i mjerljive ciljeve, kompetencije, te ostale razvojne aktivnosti.

Edukacija

Društvo kontinuirano educira svoje zaposlenike o pitanjima sukladnosti, uključujući sukob interesa.

Trgovanje za račun Društva

Društvo ne trguje aktivno financijskim instrumentima za vlastiti račun kako bi se izbjegao potencijalni sukob interesa između Društva i fondova/klijenata, te kako se ne bi stvorio dojam da takav sukob postoji. Društvo trguje u svoje ime i za svoj račun isključivo u svrhu održavanja tekuće likvidnosti i kapitala, u skladu s internim pravilima.

Mjere sprečavanja sukoba interesa s obzirom na članstvo u Grupi

S obzirom da je Društvo član Raiffeisen grupe, prilikom donošenja investicijskih odluka moguće su situacije koje mogu dovesti do sukoba interesa. Te situacije mogu uključivati:

- o investiranje u financijske instrumente čiji je izdavatelj član Grupe,
- o kupovina udjela u fondovima pod upravljanjem Grupe,
- o investiranje u financijske instrumente čiji je agent izdanja član Grupe,
- o članovi Grupe imaju interes za investiranjem u određene instrumente,
- o stjecanje udjela u subjektu, kako bi član Grupe imao određeni stupanj kontrole, a ne u cilju investiranja i najboljeg interesa klijenta,
- o investiranje u financijske instrumente u slučaju posebnih aranžmana između izdavatelja instrumenata i članova Grupe,
- o glasovanje na skupštinama kada je predmet glasovanja, djelomično ili u potpunosti, u vlasništvu Grupe.

Kako bi se u navedenim situacijama izbjegle štetne posljedice za klijente, Društvo neovisno od Grupe donosi investicijske odluke i ostvaruje glasačka prava. U svrhu osiguranja neovisnosti Društva u investicijskim odlukama i ostvarivanju glasačkih prava, u radu investicijskih odbora Društva ne smiju sudjelovati zaposlenici drugih članica Grupe.

MJERE U SLUČAJU NASTANKA SUKOB A INTERESA

Ukoliko, unatoč primijenjenim mjerama sprječavanja, dođe do stvarnog sukoba interesa ili postoji opravdana sumnja da se dogodio sukob interesa primjenjuju se slijedeće mjere:

- o izvještavanje o stvarnom sukobu interesa,
- o evidentiranje i praćenje stvarnog sukoba interesa,
- o rješavanje stvarnog sukoba interesa.

Pri odlučivanju o koracima koje je potrebno poduzeti kako bi se sukob interesa razriješio, interesi fonda/klijenta, koji je zbog sukoba interesa stavljen u nepovoljan položaj, odnosno koji je pretrpio štetu, tretirat će se kao:

- o pitanja višeg prioriteta od interesa Društva i njegovih zaposlenika, i
- o jednaki po prioritetu interesima ostalih fondova/klijenata.

Ukoliko, uslijed određenih okolnosti, primijenjeni postupci i mjere nisu dovoljni kako bi se sukob interesa riješio, odnosno kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo da uslijed sukoba

interesa neće biti nanесena šteta fondu/klijentu, ili ih nije moguće provesti, jer bi se time u nepovoljan položaj doveli drugi fondovi/klijenti, Društvo će:

- o klijentu objaviti prirodu i uzrok sukoba interesa na trajnom mediju, pri čemu će objava biti detaljna u mjeri dovoljnoj da, imajući u vidu znanje i iskustvo klijenta, omogućiti klijentu donošenje razumne odluke o uslugama ili poslovnim aktivnostima Društva uz koje je sukob interesa vezan, ili
- o suzdržati se od provođenja jedne ili nekoliko transakcija, koje su međusobno u sukobu, ukoliko se sukob interesa utvrdi prije preuzimanja obveza, te ukoliko ne postoje druge obveze.

POTICAJI (POGODNOSTI)

U svrhu zaštite interesa fondova/klijenata, Društvo će se suzdržati od plaćanja i primanja provizija, naknada te nenovčanih pogodnosti ("poticaji" ili "pogodnosti") ako takvi poticaji svojom naravi ili iznosom mogu naštetiti interesima fonda/klijenata u odnosu na interese Društva, Raiffesien Grupe ili interese neke treće osobe koja je sudionik na tržištu.

To se **ne odnosi** na:

- o provizije, naknade ili nenovčane pogodnosti plaćene ili pružene fondu/klijentu od strane Društva, odnosno plaćene Društvu od strane fonda/klijenta ili druge osobe u ime fonda/klijenta,
- o provizije i naknade koje omogućavaju pružanje usluga ili su za to nužne, koje uključuju, ali nisu ograničene na troškove skrbništva, troškove namire, troškove transakcije, naknade regulatoru, pravne troškove, zakonski propisane pristojbe i troškove, koje po svojoj naravi ne mogu biti u sukobu s obvezom Društva da djeluje u najboljem interesu fonda/klijenta, profesionalno i u skladu s pravilima struke.

Poticaji (pogodnosti) pruženi trećoj osobi od strane Društva ili Društvu od strane treće osobe, ili osobe koja djeluje u ime treće osobe dopušteni su jedino ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- o postojanje, priroda i iznos odnosno, kada se iznos ne može utvrditi, način izračuna iznosa, naknade, provizije ili pogodnosti, su obznanjeni klijentu na sažet i razumljiv način prije pružanja odgovarajućih usluga,
- o plaćanje provizije ili naknade, ili davanje nenovčane pogodnosti mora biti utvrđeno na način da pridonosi kvaliteti usluge, i
- o ne umanjuje obvezu Društva da djeluje u najboljem interesu fonda/klijenta.

Poticaji odnosno sporazumi (ugovori) o poticajima podliježu prethodnoj provjeri funkcije sukladnosti, kako bi se utvrdilo zadovoljavaju li navedene uvjete tj. jesu li dopušteni ili nisu.

Društvo je dužno u skraćenom obliku objaviti osnovne uvjete koji se odnose na poticaje (pogodnosti) ukoliko postoje. Na zahtjev klijenta Društvo je dužno pružiti mu na uvid i dodatne pojedinosti.

VI. ZAŠTITA IMOVINE KLIJENATA

U svrhu zaštite imovine klijenata Društvo je dužno osigurati da u internim evidencijama u svakom trenutku može razlučiti imovinu pojedinog klijenta od imovine ostalih klijenata i imovine Društva. S tim u vezi Društvo vodi ažurne evidencije, te ih redovito usklađuje.

Kako bi se osiguralo da imovina klijenata bude odvojena od imovine Društva, imovina klijenata drži se, prema diskrecijskoj ocjeni Društva na odgovarajućim računima kod trećih strana. Izuzetak su udjeli u fondovima pod upravljanjem Društva, koji se vode u registru ulagatelja koji vodi Društvo na posebnom računu ulagatelja.

POHRANA FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

Financijski instrumenti, ovisno o vrsti, mogu biti pohranjeni na jednom ili više računa za pohranu:

- o na zbirnom skrbničkom račun otvorenom kod Skrbnika, koji glasi na ime Društva uz internu oznaku da ista pripada Klijentima,
- o na zbirnom skrbničkom računu kod Skrbnika, a na pojedinačnom skrbničkom računu otvorenom kod SKDD-a, koji glasi na ime Klijenta,
- o na pojedinačnom skrbničkom računu koji glasi na ime Klijenta otvorenom kod Skrbnika,
- o kod pravne osobe ovlaštene za obavljanje registra imatelja udjela u Republici Hrvatskoj, drugim državama članicama EU ili trećim državama na ime Društva, za Klijente.

Financijske instrumente, koji su pohranjeni na skrbničkim računima, Skrbnik dalje pohranjuje:

- o kod Globalnog skrbnika / Podskrbnika zbirno, na računu na ime Skrbnika, koji je račun u vlasništvu Skrbnika pri čemu primjenjivo nacionalno zakonodavstvo prepoznaje uslugu skrbništva koja podrazumijeva držanje imovine za treće,
- o kod Globalnog skrbnika / Podskrbnika zbirno, na računu na ime Skrbnika, koji je račun u vlasništvu Skrbnika pri čemu primjenjivo nacionalno zakonodavstvo može i ne mora prepoznavati uslugu skrbništva koja podrazumijeva držanje imovine za treće,
- o kod Globalnog skrbnika / Podskrbnika zbirno, na računu na ime Globalnog skrbnika / Podskrbnika, koji je račun u vlasništvu Globalnog skrbnika / Podskrbnika pri čemu primjenjivo nacionalno zakonodavstvo može i ne mora prepoznavati uslugu skrbništva koja podrazumijeva držanje imovine za treće.

Pohrana financijskih instrumenata na skrbničkim računima definirana je nizom ugovornih odnosa s trećim stranama:

- o ugovornim odnosom između Društva i Skrbnika,
- o ugovornim odnosom između Skrbnika i Globalnog skrbnika ili Podskrbnika,
- o ugovornim odnosom između Globalnog skrbnika i Podskrbnika.

Slijedom navedenog, pohrana inozemnih financijskih instrumenata nije definirana direktnim ugovornim odnosom Društva s financijskom institucijom u inozemstvu, već preko Skrbnika, lokalne kreditne institucije. Društvo nema utjecaja na odabir Globalnog skrbnika / Podskrbnika.

SKRBNIK

Temeljem Ugovora o skrbništvu, Društvo je imenovalo Skrbnika:

Trtka: **Raiffeisenbank Austria d.d.** (skraćeni naziv: RBA d.d.)

OIB: **53056966535**

Adresa: **Petrinjska 59, 10000 Zagreb, Hrvatska**

Telefon: **+385 1 45 66 466, +385 72 62 62 62**

Faks: **+385 1 48 11 624**

E-mail: **info@rba.hr**

WEB: **www.rba.hr**

Raiffeisenbank Austria d.d. osnovana je 13. prosinca 1994. godine i upisana u Sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod matičnim brojem upisa MBS: 080002366. Temeljni kapital u iznosu od 3.621.432.000,00 kuna uplaćen je u cijelosti i podijeljen na ukupno 3.621.432 redovne dionice na ime, svaka u nominalnom iznosu od 1.000 kuna. Poslovanje je odobreno Rješenjem Hrvatske narodne banke, Z.br.1189/2003., od 12. veljače 2003. godine, odnosno Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga Klasa: UP/I-451-04/09-03/14, Ur. broj: 326-111/09-11, od 15. listopada 2009. godine.

Uvjeti Ugovora o skrbništvu koji se odnose na način pohrane financijskih instrumenata dostupni su Klijentu na zahtjev u prostorijama Društva.

Društvo najmanje jednom godišnje preispituje odabir Skrbnika, te aranžmana i rizika koji proizlaze iz tog imenovanja. Pri tome se osobito vodi računa o stručnosti i tržišnom ugledu Skrbnika, te o zakonskim uvjetima i tržišnim praksama vezanim uz pohranu imovine, a koji bi mogli utjecati na prava klijenata.

RIZICI POVEZANI S POHRANOM FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

Računi koje Skrbnik vodi kod Globalnog skrbnika / Podskrbnika u nadležnosti su primjenjivog nacionalnog zakonodavstva. U svezi s time prava klijenta iz financijskih instrumenata u koje je uložena imovina portfelja mogu se razlikovati vezano uz porezni tretman i restrikcije. Restrikcije ulaganja mogu biti vezane, ali ne isključivo, uz postotak u udjelu kapitala izdavatelja, vrstu i rod financijskih instrumenata u koje inozemni investitori mogu ulagati, repatrijaciju kapitala, ostvarivanje prava glasa na skupštinama izdavatelja, prijenos vlasništva samo na uređenom tržištu ili konverziju valute.

Globalni skrbnik / Podskrbnik može imati pravo zaloga i/ili prijeboja nad financijskim instrumentima i gotovinom koja je pohranjena na računu koji je Skrbnik otvorio u svoje ime, a za račun Društva kod tog Globalnog skrbnika / Podskrbnika. Ukoliko Globalni skrbnik / Podskrbnik iskoristi spomenuto pravo nad imovinom klijenata, kao posljedicu propusta Skrbnika da izvrši svoju obvezu prema Globalnom skrbniku / Podskrbniku temeljem međusobnog ugovora, Skrbnik je obavezan nadoknaditi klijentima gubitak, osim u slučaju kada Skrbnik nije u mogućnosti izvršiti svoju obvezu prema Globalnom skrbniku / Podskrbniku, jer Društvo nije izvršilo svoju obvezu prema Skrbniku.

Postoje tržišta na kojima prema primjenjivom nacionalnom zakonodavstvu nije moguće financijske instrumente klijenata pohraniti odvojene od vlastitih financijskih instrumenata Skrbnika ili Globalnog skrbnika / Podskrbnika, već zbirno, zajedno s njima, na računima u vlasništvu Skrbnika ili Globalnog skrbnika / Podskrbnika, te se dioba imovine ne vodi kod Globalnog skrbnika / Podskrbnika, već se obavlja u evidencijama Skrbnika. Skrbnik je dužan o takvom načinu pohrane obavijestiti Društvo, a Društvo će u skladu s Općim uvjetima usluge upravljanja portfeljem FWR PORTFOLIO donijeti odluku da li će prihvatiti povećani rizik ili će odustati od ulaganja imovine klijenata na takva tržišta.

Rizici zbirne pohrane financijskih instrumenata

Vođenje financijskih instrumenata na zbirnom računu kod Skrbnika podrazumijeva da se imovina svih klijenata vodi na jednom, zajedničkom računu, te da Skrbnik ne vodi evidenciju o imovini pojedinog klijenta, već takvu evidenciju vodi samo i jedino Društvo.

Rizici povezani sa zbirnom pohranom financijskih instrumenata:

- ⇒ Operativni rizik korištenja imovine jednog klijenta Društva za račun drugog klijenta Društva greškom djelatnika Društva i Skrbnika,
- ⇒ Porezni rizik primjene više stope poreza po odbitku od one ugovorene *Ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja*
- ⇒ Rizik nemogućnosti glasovanja na Skupštini izdavatelja s podijeljenim ili dijelom glasova koje nose financijski instrumenti pohranjeni na zbirnom računu za više klijenata
- ⇒ Rizik primjene tržišnih pragova na cjelokupno stanje pojedinog izdavatelja na zbirnom računu, a ne na pojedinačnog klijenta Društva
- ⇒ Rizik nemogućnosti isporuke financijskih instrumenata sa zbirnog računa otvorenog kod jednog lokalnog Podskrbnika na skrbnički račun kod drugog lokalnog Podskrbnika
- ⇒ Postoje nacionalna zakonodavstva treće države u kojima Podskrbnik u trećoj državi nema tehničkih, pravnih ili drugih mogućnosti odvojiti imovinu samog Podskrbnika od imovine koju drži temeljem ugovora o pohrani za treće, u kojim slučajevima se Podskrbnik smatra vlasnikom financijskih instrumenata pohranjenih kod njega, te stoga zakonski ostvaruje sva prava iz pohranjenih financijskih instrumenata i isti ulaze u stečajnu masu Podskrbnika.

Društvo će redovno, po svakoj promjeni, a najmanje jednom mjesečno, usklađivati interne evidencije financijskih instrumenata u koje je uložena imovina klijenata s računima i evidencijama trećih osoba kod kojih su pohranjeni financijski instrumenti klijenata.

POHRANA NOVČANIH SREDSTAVA

Novčana sredstva klijenata deponiraju se zbirno, na transakcijskom računu Društva za posebne namjene otvorenom kod Raiffeisenbank Austria d.d. Račun je izuzet iz ovrhe Društva.

Društvo svakodnevno usklađuje interne evidencije sa stanjem na transakcijskim računom kako bi smanjilo rizik zbirne pohrane novčanih sredstava.

Novčana sredstva klijenata mogu u okviru usluge upravljanja portfeljem biti oročena/plasirana i kod druge kreditne institucije. U tom slučaju sredstva ulaze u deponentnu sferu kreditnih institucija kod kojih se vode i nisu izuzeta iz ovrhe tih institucija, likvidacijske ili stečajne mase, te se mogu upotrijebiti u pogledu potraživanja prema kreditnoj instituciji.

Kako bi rizik za klijente svelo na najmanju moguću mjeru, Društvo najmanje jednom godišnje preispituje izbor kreditne institucije kod koje ima otvoren transakcijski račun za posebne namjene i ostalih kreditnih institucija kod kojih deponira sredstva klijenata u vidu oročenog depozita.